

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

BS Klinkers

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: Basisschool Klinkers

Datum bezoek : 20 november 2015

In opdracht van : Plein013

Rapporteur: René Melisse

Sardes, Utrecht

Januari 2016

Inleiding

Uw school¹ biedt onderwijsondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de onderwijsondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar onderwijsondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de onderwijsondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de onderwijsondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
 - a. extra handen / omvang van de klassen
 - b. speciale onderwijsmaterialen
 - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
 - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
 - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren: Mw. Ellen Zonneveld (interim directeur). Mw. Susanne Geerts (IB), Dhr. Jeroen van Ginneken (leerkracht groep 7/8), Mw. Trudy Linders (ouder van een leerling in groep 7 en schoolverlater) en Mw. Ingrid Huybregts (consulent Plein013)
- observaties bij enkele lessen: unit 4-groep 7/8 (rekenen), unit 2-groep 3/4 (tekenen+schrijven), unit 1-groep 1/2 (Kanjor Training)
- een teamgesprek - aanwezig waren: Een groot deel van het team

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoefte.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof, en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Korte impressie van de school

Basisschool Klinkers is een school met 377 leerringen (teldatum 1-10-2015) die valt onder stichting Xpect Primair. Vanuit de ideeën van ontwikkelingsgericht onderwijs is het onderwijsconcept van de school vorm gegeven. De leerlingen zijn verdeeld over 15 groepen verdeeld over 4 units. Iedere unit heeft gecombineerde groepen met twee leerjaren bij elkaar. Unit 1 bestaat uit vier 1/2 combinaties, unit 2 bestaat uit vier 3/4 combinaties, unit 3 bestaat uit vier 5/6 combinaties en unit 4 tenslotte bestaat uit drie 7/8 combinaties. Het onderwijs wordt opgebouwd rond kernconcepten waarin betekenisvol onderwijs wordt aangeboden. Hierin worden zaakvakken en vaardigheden geïntegreerd en ook de vakken taal en rekenen worden idealiter aan het kernconcept gekoppeld. de aanpak wordt afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van individuele leerlingen. Leren van en met elkaar zijn hierbij uitgangspunt. De vormgeving van het onderwijsconcept vraagt veel voorbereiding van leerkrachten omdat niet vanuit een standaard methode kan worden gewerkt en ieder kernconcept door de unit zelf ontworpen moet worden en met geschikt onderwijsmateriaal moet worden gevuld. Kenmerk van het team is dan ook dat het uit betrokken en gedreven leerkrachten bestaat die bewust voor werken op Klinkers heeft gekozen. De meeste ouders kiezen de school vanwege het onderwijsconcept en de persoonlijke aandacht en zorg die er voor leerlingen is.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevraagde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☒ meer homogeen
- ☐ vergelijkbaar
- ☐ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van Basisschool Klinkers weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

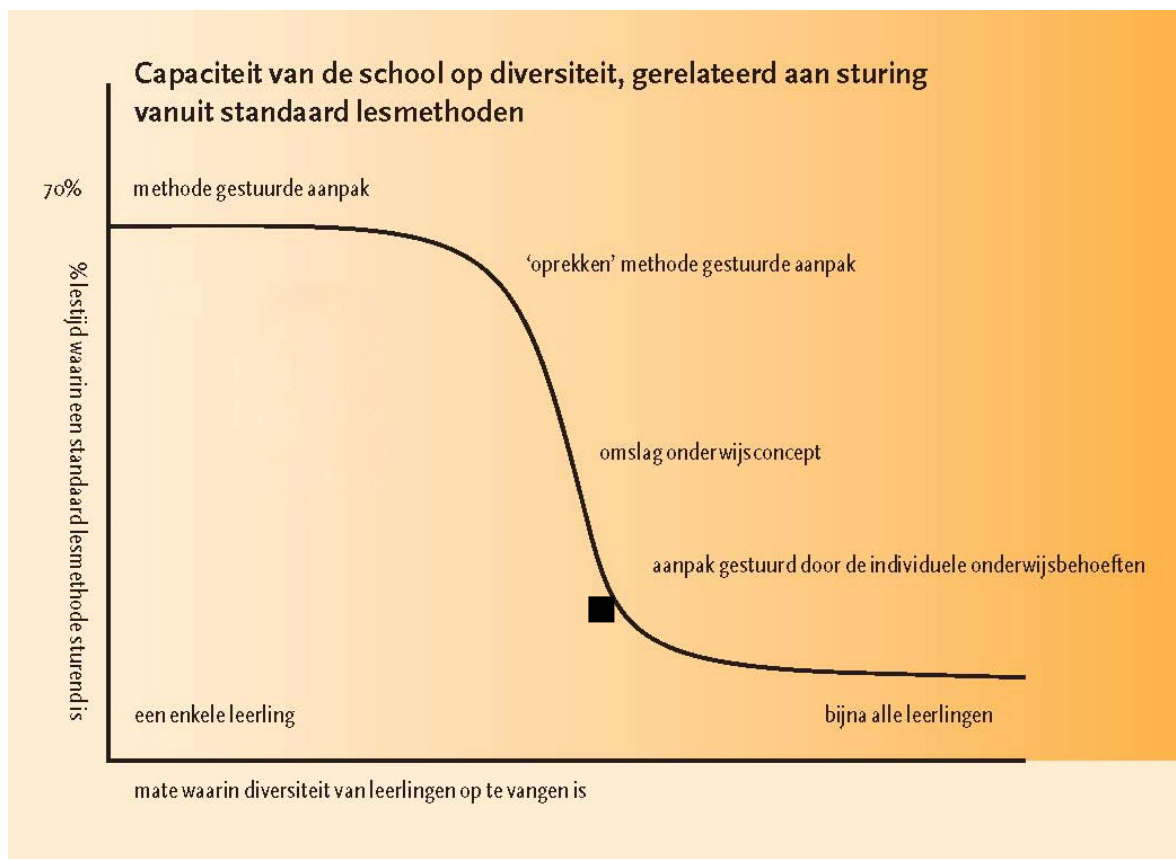
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

Basisschool Klinkers bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☐ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☒ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
 - ☒ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

- ☒ extra 'handen' in de klas, te weten: indien aangekruist toelichten
- ☒ onderwijsmaterialen
- ☒ de ruimtelijke omgeving
- ☒ specialistische expertise
- ☐ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een smalle ondersteuningsschool

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

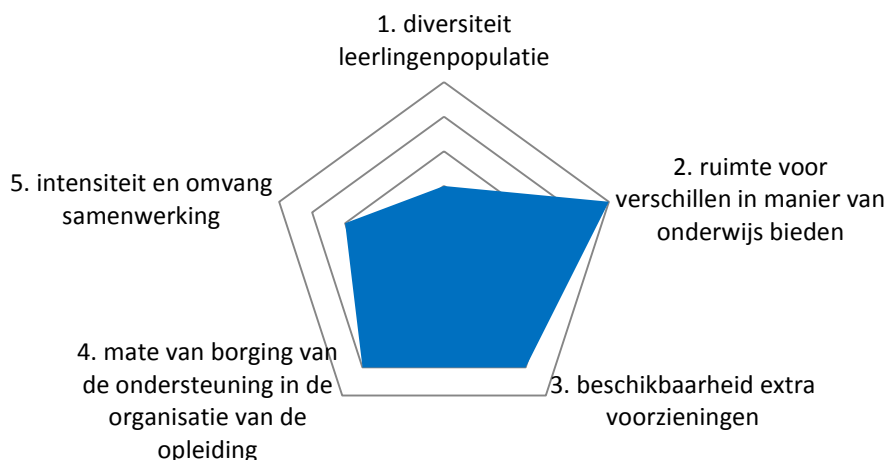
- ☒ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☒ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☒ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is Basisschool Klinkers te karakteriseren als een **smalle ondersteuningsschool**

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie (1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

De leerlingenpopulatie kent weinig culturele diversiteit, de ouders zijn over het algemeen hoog opgeleid en ten aanzien van het niveau van leren zijn er weinig grote verschillen.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.
Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

Inherent aan het gekozen onderwijsconcept, waarbij 2 leeftijdsgroepen met elkaar worden gecombineerd en de stof wordt aangeboden in kernconcepten, is een grote mate van mogelijkheden om aan te sluiten bij de verschillen tussen leerlingen.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Basisschool Klinkers heeft veel stagiaires. Dat betekent dat altijd van eenzelfde omvang van extra handen in de klas uitgegaan kan worden. Er is binnen het team een opvallend groot aantal leerkrachten met aanvullende expertise op HBO-niveau.

De ruimtelijke omgeving biedt veel mogelijkheden voor extra didactische ondersteuning.

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.

Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

Er zijn duidelijke procedures en afspraken die door de teamleden helder zijn en worden toegepast. Als het gaat om de aanpak van pedagogische en didactische zaken is er meer sprake van een unit-aanpak dan van een teamaanpak.

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.

Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Er wordt op een functionele manier met andere onderwijspartners.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Het uitgangspunt van het team is dat er bij ieder kind gekeken wordt wat dit nodig heeft om zich zo optimaal mogelijk te kunnen ontwikkelen. Het onderwijsconcept van Klinkers zorgt er voor dat kinderen van en met elkaar leren los van de individuele verschillen die er zijn. Het in spelen op speciale ondersteuningsbehoeften vinden de leerkrachten makkelijker als het gaat om didactische ondersteuning dan bij leerlingen met specifieke gedragsproblemen. Men ervaart niet veel verschil tussen de leerlingenpopulatie die men voor en na de invoering van passend onderwijs binnen de school heeft. Een leerling met gedrag dat nu als extreem wordt gezien zou men voor passend onderwijs ook niet naar het speciaal onderwijs hebben verwezen. Binnen de units wordt er veel samengewerkt en is er sprake van collegiale consultatie. Hierdoor kunnen momenten waarop een individuele leerkracht misschien handelingsverlegen is samen worden opgevangen. De ambitie van het team richt zich vooral op een zo goed mogelijk vorm geven van het onderwijs in kernconcepten. Met veel nieuwe leerkrachten vraagt dit veel van de energie en draagkracht van de teams in een unit. Teamleden die al langer op Klinkers werken ervaren het als een stap terug dat er voor rekenen een methode aangeschaft gaat worden. Het samen vormgeven van het onderwijs is een sterke kant van het team van Klinkers, maar tevens ook een valkuil want het risico dat individuele teamleden overvraagd worden ligt op de loer.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

- ☒ weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
- ☐ laag
- ☐ gemiddeld
- ☒ hoog
- ☐ matig
- ☐ sterk

toelichting

Meer dan de helft van de ouders heeft een opleidingsachtergrond HBO/WO. De school is niet wijk gebonden en ouders kiezen bewust voor het onderwijs concept van de school.

- *thuis taal:*

- ☒ weinig
- ☐ matig
- ☐ sterk

toelichting

De school heeft ook weinig leerlingen met een allochtone achtergrond. Het aantal leerlingen met een NT2 achtergrond is heel klein en dan nog voornamelijk in de onderbouw. Het betreft dan bijvoorbeeld leerlingen met Marokkaanse, Turkse of Poolse ouders.

- *culturele achtergrond*

- ☒ weinig
- ☐ matig
- ☐ sterk

toelichting

Zie bij thuis taal.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

toelichting

Kijk je naar de uitstroom van leerlingen dan is dit vooral op TL/HAVO/VWO niveau. Men heeft geen leerlingen die uitstromen naar praktijkonderwijs en slecht enkele met LWOO.

- *leerstijlen*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

toelichting

In het verleden heeft men veel ingezet op Meervoudige Intelligentie maar dat is nu wat minder. Men is wel bezig met de leerstijl van leerlingen en gaat met hen in gesprek over hoe zij het beste leren; bijvoorbeeld samen werken of alleen werken. Men wil echter niet dat deze aandacht resulteert in het opplakken van etiketjes. In de bovenbouw worden de doelen aangegeven en kunnen kinderen zelf invloed hebben op de weg naar deze doelen toe.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40%)

toelichting

Deze vraag wordt als moeilijk te beantwoorden gezien en dat heeft te maken met de didactisch aanpak van het onderwijs op Klinkers waar sowieso gewerkt wordt vanuit de behoeften van leerlingen.

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40 %)

toelichting

Men heeft veel aandacht voor de sociaal-emotionele aspecten van de leerling. De leerkrachten zien de behoeften in gedrag en omgang en willen daar ook iets mee. Een voorbeeld daarvan is de kanjertraining.

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☐	☒	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☐	☐	☒	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☐	☒	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☐	☐	☒	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☐	☒	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☐	☒	☐	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☐	☐	☒	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☐	☐	☒	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☐	☐	☒	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☐	☐	☒	☐	evaluatie samen met leerlingen

toelichting

De ambitie is het om de leerlingen meer zelf te laten ontdekken. Dit hoort bij de visie van de school en daar staat men voor. De consultant die kan vergelijken met andere scholen geeft aan dat men op Klinkers hierin de lat erg hoog leggen voor zichzelf en vaak niet door hebben hoe ver ze hierin al zijn. Opmerkingen van invallers bevestigen dit.

Men werkt met leerarrangementen waarin toepassing centraal staat. Betekenisvol les geven kan niet zonder toepassing.

De Sturing van het leren ligt voor een groot deel bij de leerling maar de uiteindelijke verantwoordelijkheid ligt toch wel bij de leerkracht. De leerkracht stuurt wel op de zelfsturing van leerlingen, bijvoorbeeld van een weektaak naar een dagtaak indien dit beter werkt.

Men wil het maximale uit iedere leerling halen en richt zich daarbij niet alleen op de cognitieve en schoolse vaardigheden. Ook de sociale aspecten zoals samenwerken en zaken als 21Th century skills zijn belangrijk. De ouder merkt haar kind in het VO daarin echt voorloopt op de andere leerlingen. Op Klinkers is niet alleen het resultaat, maar ook het proces belangrijk.

Eerder nog probeert men de leerlingen te leren zich niet alleen op het cognitieve te richten.

Men probeert zo veel uit te gaan van het kind en niet de stof leidend te laten zijn, door te werken met leerlijnen en zich te richten op de zone van de naaste ontwikkeling.

Met behulp van portfolio beoordeeld de leerling, in gesprek met de leerkracht, ook zichzelf.

Vooruitgang of achteruitgang ten opzichte van eerdere prestaties wordt dan ook besproken.

Daarbij heeft de leerling wel een stem in de beoordeling.

Ieder kernconcept wordt afgesloten met een terugblik en ook iedere dag wordt samen afgesloten. Hiermee worden de leerlingen betrokken bij de evaluatie.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☒ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☒ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☒ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☒ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

toelichting

Alle vormen komen voor. De ambitie is om meer in de groep te bieden dan er nu gebeurt. Individuele aandacht buiten de groep is ook vaak nog in kleine groepjes. Door de ouder wordt opgemerkt dat kinderen het soms ook juist prettig vinden dat ze even aandacht buiten de groep krijgen. Werken met homogene subgroepen komt voor maar zeker niet standaard. Als kinderen iets extra willen oefenen ontstaan er soms homogene groepjes maar deze indeling is altijd dynamisch. Er zijn geen vaste groepjes met één niveau voor een bepaald onderdeel zoals bijvoorbeeld rekenen.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☒ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☐ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

toelichting

Leerlingen worden niet op leerstijl geëtiketteerd maar krijgen wel de kans om op een passende manier te werken.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

beschrijving

Op basis van het pedagogisch concept van Klinkers zijn alle groepen combinatiegroepen. Men is ooit begonnen met de combinaties 1/2/3, 4/5/6/ en 7/8 maar al vrij snel is dit losgelaten omdat binnen de groepen het leeftijdsverschil te groot was en de ontwikkelingsfasen te ver uiteen liepen. Nu combineert men 1/2, 3/4, 5/6 en 7/8 in heterogene groepen, ieder met de naam van een edelsteen (dus geen cijfercombi). Groepen met dezelfde leeftijd vormen een unit. Het sociale aspect is heel belangrijk; leren van en met elkaar, samenwerken. In deze situatie is iedere leerling in de groep een keer de oudste en een keer de jongste. Het grootste gedeelte van het onderwijs wordt aan de hele groep gegeven, maar soms wordt bij rekenen en taal de groepen weleens uit elkaar gehaald. In groep 3/4 wordt is men een beweging terug aan het maken naar meer samen omdat daar relatief veel taal en rekenen in het curriculum zit.

Een overzicht van de groepen per unit:

Groep	Aantal leerlingen	Bezetting
1/2	24	parttimers 50/50
1/2	24	parttimers 50/50
1/2	23	leerkracht 4 dagen – LIO 1 dag
1/2	24	fulltime leerkracht
3/4	26	parttimers 4 dagen -1 dag
3/4	26	parttimers 4 dagen -1 dag
3/4	25	parttimers 50/50
3/4	26	fulltime leerkracht
5/6	26	fulltime leerkracht
5/6	27	parttimers 2 dagen - 3 dagen
5/6	26	fulltime leerkracht
5/6	26	fulltime leerkracht + LIO 1 dag
7/8	26	parttimers 50/50
7/8	26	fulltime leerkracht
7/8	27	fulltime leerkracht + LIO 1 dag

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): 80%

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 70%

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 90%

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: 100%

toelichting

Men werkt op Klinkers vanuit de kerndoelen en leerlijnen maar een aantal leerkrachten is nog wel zoekende hierin. Het als leerkracht je eigen maken van de doelen en leerlijnen is op Klinkers veel belangrijker dan op andere scholen omdat je niet op één methode voor een vak kunt terugvallen. Voor nieuwe leerkrachten en leerkrachten die naar een andere unit zijn gegaan kost het zich eigen maken van de leerlijnen extra aandacht en energie. Per unit wordt er veel samengewerkt en ondersteund men elkaar hierbij.

De ambitie tot didactisch maatwerk is anders dan er in de praktijk gebeurt. Sinds de start zijn er wisselingen in het team geweest en meer nieuwe mensen betekent automatisch dat men meer zoekende is naar de juiste werkwijze en moet er in de samenwerkende units steeds opnieuw een werkwijze ontwikkeld worden.

Je ziet op klinkers eigenlijk nooit een leerling in het kamertje bij de directeur. Hier valt het op als een leerling een uit de band springt. Handelingsverlegenheid op pedagogisch gebied is niet vaak aan de orde.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☒ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☐ teamaanpak

toelichting

De nauwe samenwerking binnen de units maakt dat deze als aparte teams fungeren. Binnen de unit wordt de aanpak gedeeld.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- ☐ niet of nauwelijks
- ☐ soms
- ☒ vaak

toelichting

De leerling wordt sowieso altijd betrokken bij de manier van lesgeven. Dit is verankerd in het onderwijsconcept. Ouders worden betrokken bij het onderwijs. Een voorbeeld van educatief partnerschap is het traject met de rekenhuiskamer voor 8 kinderen die moeite hadden met rekenen en hun ouders. Ouders zijn altijd, in overleg met de leerkracht, welkom in de klas om mee te doen. Bij de afsluiting van een kernconcept kun je als ouder ook bij andere units kijken.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

Beschrijving teamexpertise

Sociaal-emotionele ontwikkeling is op dit moment een belangrijke teamexpertise. Die wordt momenteel uitgebreid middels scholing in de kanjertraining die alle leerkrachten krijgen. Ook op het gebied van 21Th Century Skills is er scholing en expertise.

Op gebieden die het gevolg zijn van het pedagogisch concept van de school en die gezien worden als teamexpertise is eerder scholing geweest, maar dit vraagt wel onderhoud omdat er veel nieuwe leerkrachten zijn die op deze onderwerpen weer aangehaakt moeten worden. Het betreft hier ondermeer:

- handelend rekenen
- voeren van portfolio gesprekken
- werken met kernconcepten
- handelingsgericht werken
- didactiek spelling en begrijpend lezen

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding
 - **in** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*
 - **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

Extra begeleiding wordt vooral ingezet binnen de groepen. Vrijwel in ieder groep is er voor één of meerder dagen per week een PABO stagiair. Onderstaande opgave is overgenomen uit het door de school ingevulde dataformulier.

Groep	Functionaris(sen)	Aantal uren per week
1-2B	4 ^e jaars PABO student	3 dagen
1-2C	4 ^e jaars PABO student	2/3 dagen
1-2D	1 ^e jaars PABO student	1 dag
3-4A	3 ^e jaars PABO student	2 dagen
3-4C	2 ^e jaars PABO student	2 dagen
3-4D	3 ^e jaars PABO student	2 dagen
5-6B	1 ^e jaars PABO student	1 dag
5-6D	4 ^e jaars PABO student	2/3 dagen
7-8B	2 ^e jaars PABO student	2 dagen
7-8C	4 ^e jaars PABO student	3 dagen
3-8	RT (dyslexie, rekenproblemen, peergroup, OPP's)	3 dagen
1-8	Consulent Plein013	10 uur
1-8	Vakleerkracht gym (combinatiefunctionaris)	2 ½ dag

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Onderstaande opsomming van onderwijsmaterialen is overgenomen uit het door de school aangeleverde dataformulier.

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

- ☒ alternatieve methodes, nl. Parwo, Maatwerk, Rekentuin, Taalzee, De Zuid Vallei, Luc Koning, Mappen fonemisch en gecijferd bewustzijn
- ☒ gericht op zelfredzaamheid, nl. De Kanjertraining
- ☒ met een lager tempo, veel herhalen, nl. Parwo, De Zuid Vallei, Maatwerk
- ☒ die (veel/snel) lezen vermijden, nl. We stimuleren de kinderen door “lekker lezen” waarbij vooral interesse van kinderen het uitgangspunt is voor de keuze van boeken, zodat de betrokkenheid zo groot mogelijk is.
- ☒ gericht op auditieve informatieverwerking, nl. soloapparatuur, audiohub, applewriter/office (vanaf voorjaar)
- ☒ gericht op sensomotorische informatieverwerking, nl. motoriekkoffer
- ☒ uitgaand van sterk eigen probleemoplossend vermogen, nl. De kinderen hebben een eigen portfolio en werken met een leerplan. Kinderen worden gestimuleerd om eigen leerdoelen te stellen.
- ☒ anders, nl in de bovenbouw heeft iedere leerling een eigen surface (hierop werken leerlingen o.a. aan eigen doelen)

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

- ☒ methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. De Kanjer Methode
- ☒ begrip voor sociale interactie (met de volwassenen en de leeftijdsgenoten in de eigen omgeving), nl. De Kanjer Methode

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen: (

- Study-buddy's
- Wiebelkussens
- Koptelefoons
- Motoriek koffer, voor fijne motoriek

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

Er zijn geen aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding. Het beleid van de school is ook niet gericht op geïsoleerde didactische begeleiding. Wel heeft iedere unit een centrale ruimte waar leerlingen individueel of in groepjes kunnen werken en waar ook extra begeleiding kan plaats vinden. Behalve de in pandige gymzaal zijn er geen aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften.

Het invalidentoilet dient als aparte extra ruimte voor verzorging (in gebruik voor leerling met stoma).

De buitenruimte wordt gevormd door verschillende schoolpleinen. De ruimte voor de kleutergroepen is op dit moment beperkt omdat een gedeelte van de speelplaats buiten gebruik is in verband met een verbouwing.

- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
		visuele beperkingen
	X	auditieve beperkingen
	X	spraak/taal belemmeringen
X		cognitieve beperkingen
X		motorische beperkingen
	X	beperkingen door langdurige ziekte
X		Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
X		ADHD
X		dyslexie
		overige psychiatrische aandoeningen
X		gedragsproblemen
Nvt.		onderwijsachterstanden andere culturen
		anders, nl.

toelichting

Er zijn momenteel 2 leerlingen met een auditieve beperking waarvoor een ambulante begeleider is. Voor gymnastiek heeft men een vakleerkracht.

In het team zitten 4 leerkrachten met een Master Special Educational Needs en een 5^e studeert hier voor. Verder studeert er een leerkracht onderwijskunde.

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW			x	
Bureau Jeugdzorg		x		
GGD		x		
GGZ		x		
MEE	x			
(Kinder)ziekenhuis	x			
Revalidatiekliniek		x		
Justitiële inrichting	x			
Gemeente, leerplicht		x		
Politie	x			
anders, nl. onderzoeksbureau Berend Spijkers				x

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

Het eigenaarschap ligt bij de leerkracht met ondersteuning door de IB. Afstemming met derden gebeurt door de leerkracht zelf. Contact met Plein013 of Berend Spijkers loopt via de IB.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

Extra ondersteuning wordt niet als speerpunt in het schoolplan genoemd, maar binnen de werkwijze van de school neemt het wel een belangrijke plaats in. Inherent aan het onderwijsconcept is dat voor alle kinderen gezocht wordt naar wat voor hen de beste manier is om te leren. Extra ondersteuning is geïntegreerd en wordt binnen het onderwijs georganiseerd.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

Er wordt gebruik gemaakt van Cito voor het volgen van de didactische voortgang. In unit 1 en 2 is verder Progres in gebruik. Voor monitoring van de sociaal-emotionele voortgang gebruikt men Kanvas (gekoppeld aan de Kanjertraining) Verder

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

Men werkt met de cyclus van handelingsgericht werken waarbij de ondersteuningsbehoeften worden opgenomen in de groepsplannen.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

Men heeft een kwaliteitshandboek waarin veel protocollen zijn opgenomen. Deze zijn dynamisch. Systematisch worden er 1 of 2 protocollen uitgelicht en zo nodig aan de praktijk aangepast of bijgesteld.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*

- *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
- *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
- *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
- *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

Bij alle fasen, van vaststellen van onderwijsbehoeften tot het evalueren van de onderwijsbegeleiding hebben de ouders een betrokken rol, variërend van afstemmen tot samenwerken als partners. De bewuste schoolkeuze en het niveau van de ouders maken dit ook mogelijk.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

Men kent de andere scholen maar van echte samenwerking is geen sprake. Een pilot met een boven schoolse peer-group is weer gestopt.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Men neemt deel aan het netwerk voor directeuren en aan het netwerk voor IB. Dit heeft vooral een informatief karakter en soms ook het karakter van intervisie.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

Het betreft een klein aantal scholen. Er is ook binnen het eigen bestuur een netwerk van directeuren en van IB'ers. Soms worden er gezamenlijk scholingen georganiseerd en worden startende leerkrachten begeleid.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

Er zijn contacten met de centrale diensten van Plein013 (2 leerlingen maken gebruik van de talentklas) maar verder is Plein013 toch vooral een loket.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

Er is geen samenwerking met VVE. Kenmerkend voor de samenwerking met VO is de warme overdracht. Er is een bijeenkomst waar leerkrachten en ouders in carrouselvorm in gesprek kunnen gaan met scholen.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

Men had veel samenwerking met sbo maar door passend onderwijs is dat wel minder geworden. Dat wordt als erg jammer ervaren. Men had voorheen veel ambulante begeleiders over de vloer die ook met het team aan de slag gingen. Men zou meer samenwerking willen dan nu het geval is.

Afsluitende opmerkingen:

Er is een grote bereidheid van leerkrachten op Klinkers om te kijken naar wat kinderen echt nodig hebben. Er is een grote bevologenheid en men investeert veel tijd 's ochtends voorafgaande aan de lessen en 's middags na schooltijd voor overleg met collega's binnen de unit en voor het ontwerpen van het onderwijs binnen de kernconcepten. De consultant, die het met andere scholen kan vergelijken, zegt dat de leerkrachten op Klinkers erg 'hard werken' en dat leerkrachten soms voor elkaar de tijdsinvestering moeten bewaken.